

KESKKONNAAMET

Hr Juhan Parts
Minister
Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium
Harju 11
15072 TALLINN

Teie: 06.02.2009 nr 17-1/8-04938/005

Meie: 23.02.2009 nr 6-8/2772

Eesti elektrimajanduse arengukava 2008-2018 keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande heakskiitmine

Austatud härra minister

Esitasite Keskkonnaministeeriumile heakskiitmiseks Eesti elektrimajanduse arengukava 2008-2018 keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) aruande.

Vastavalt Keskkonnaministeeriumi Keskkonnateenistuste, Riikliku Looduskaitsekeskuse ja Kiirguskeskuse Keskkonnaametiks ühendamise seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse § 33 lõikele 13 viib haldusorgani pädevuse muutmisel pooleliolevad menetlused lõpule ja teeb asjaga seotud toimingud nimetatud seaduse alusel vastavat pädevust omav haldusorgan. Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (KeHJS) § 38 lõike 1 kohaselt on Eesti elektrimajanduse arengukava 2008-2018 (edaspidi *arengukava*) KSH järelevalvaja Keskkonnaamet.

Käesolevaga kiidame KeHJS § 38 lõike 1 ja lõike 2 punktide 2, 3 ja 4, § 40 ning § 42 lõigete 2 ja 3 alusel eelnimetatud aruande heaks ning kinnitame seiremeetmed:

1. Kõnealuse arengukava elluviimise seiret tuleb teostada käesolevas kirjas määratu ning KSH aruande peatükis 15 käsitletu alusel;
2. KeHJS § 43 kohaselt võtta KSH tulemusi ning kinnitatud seiremeetmeid arvesse arengukava koostamisel.

Otsuse põhjendused:

I. Õiguslik alus ja pädevus

KSH aruande heakskiitmise või heakskiitmata jätmise üle otsustamiseks peab KSH järelevalvaja hindama aruande sisu ja KSH menetluse vastavust seadusest tulenevatele nõuetele. Anda tuleb üldine hinnang KSH aruande kvaliteedile ja menetluse õiguspärasusele.

Otsus arengukava KSH aruande heakskiitmise üle on tehtud KeHJS § 38 lõike 1 ja lõike 2 punktide 2, 3 ja 4, § 40 ning § 42 lõigete 2 ja 3 alusel.

Narva mnt 7A
15172 Tallinn
tel: 6 272 193

II. Menetluse senine käik

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi 21.01.2008 käskkirjaga nr 0006 algatati arengukava koostamine ning moodustati arengukava koostamise töörühm. Arengukava koostamise ülesandeks on luua pideva elektrivarustuse tagamiseks regulatsioonid, mis annaksid tõeke kõnealuses arengukavas ettenähtud energiakandjate struktuuriga elektrijaamade tekkeks. Ühtlasi tuleb luua seadusandlik raamistik säästliku elektrivarustuse tagamiseks, suurendada avalikkuse teadlikkust võimalikest lahendustest ja innovaatilistest tehnoloogiatest ning aidata kaasa uute keskkonnasõbralikumate lahenduste kasutamisele. Arengukava KSH algatati Majandus- ja Kommunikatsiooniministri 05. märtsi 2008 käskkirjaga nr 88.

Kõnealuse KSH programm esitati Keskkonnaministeeriumile heakskiitmiseks 16.04.2008. Keskkonnaministeerium kiitis arengukava KSH programmi heaks 07.05.2008 kirjaga nr 13-3-1/21658. KSH programmi sisu vastas seaduses nõutule ning programmi avalikustamine oli toimunud seadusekohaselt.

Arengukava KSH aruanne esitati järelevalvajale KeHJS § 42 lõike 1 kohaselt heakskiitmiseks 08.10.2008. Tulenevalt kõnealuse arengukava ning KSH aruande materjalide mahukusest ja keerukusest ning teemaga seotud olevate huvigruppide suurest hulgast pikendas Keskkonnaministeerium vastavalt haldusmenetluse seaduse §-le 41 KSH aruande heakskiitmise või heakskiitmata jätmise üle otsuse tegemise tähtaega. Järelevalvaja jättis arengukava KSH aruande 30.12.2008 heakskiitmata, kuna aruanne ei sisaldanud kogu KeHJS § 40 lõikes 4 nimetatud teavet ning KSH käigus oli tehtud tulemuse objektiivsust mõjutavaid vigu. Keskkonnaministeerium selgitas 06.01.2009 eksperdile saadetud e-mailiga täiendavalt arengukava KSH aruandes esinevaid puudujääke. Ühtlasi toimus Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumis 09.01.2009 kokusaamine AF Estivo AS-i, Keskkonnaministeeriumi ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi esindajate vahel. Kohtumisel arutati KSH aruande puuduseid ning selgitati aruande täiendamise viise. Lisaks saatis järelevalvaja oma 22.01.2009 ning 29.01.2009 e-mailidega eksperdile täpsustavad nõudmised KSH aruande lisapeatükkide sisu osas.

Ekspert saatis oma 02.02.2009 kirjaga selgitused järelevalvaja poolt tehtud märkuste ja vastuväidete osas.

Korrigeeritud ning täiendavate peatükkidega KSH aruanne esitati järelevalvajale heakskiitmiseks 06.02.2009.

III. KSH aruande avalikustamine

KSH aruande avalikustamisest teatamine:

KSH menetluse lahutamatuks osaks on KSH aruande avaliku väljapaneku ja avaliku arutelu korraldamine ning avalikkuse teavitamine KeHJS § 37 lõike 1 ning § 41 kohaselt. Eesti elektrimajanduse arengukava 2008-2018 KSH aruande avaliku väljapaneku ja avaliku arutelu toimumise kohta ilmus vastavasisuline teade väljaandes Ametlikud Teadaanded 06.08.2008, ajalehes Postimees 04.08.2008 ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi veebilehel. Kirjalikult teavitati 04.08.2008 e-maili teel kõiki kõnealuse KSH aruande peatükis 2 tabelis 1 nimetatud huvitatud isikuid ja asutusi.

KSH aruande avalik väljapanek ja avalik arutelu:

KSH aruande avalik väljapanek kestis 04.08.2008-26.08.2008. Kuigi Ametlikes Teadaannetes ilmus teade veidi hiljem, 06.08.2008, siis ei halvenda see KSH protsessi, kuna mujal avaldati teade õigeaegselt. Avalikkusel oli võimalus teadet näha ning piisava aja jooksul aruandega tutvuda. Aruanne oli kättesaadav Majandus-ja Kommunikatsiooniministeeriumis ning nimetatud asutuse kodulehel. Ettepanekuid ja vastuväiteid sai kirjalikult esitada KSH eksperdile kuni 26.08.2008.

KSH aruande avalik arutelu toimus 26.08.2008 Majandus-ja Kommunikatsiooniministeeriumi Aatriumi saalis ja ürituse toimumist kinnitab KSH aruandele lisatud protokoll.

KSH aruande kohta esitatud ettepanekud, vastuväited ja küsimused ning nendega arvestamine:

KSH aruande avaliku väljapaneku ja avaliku arutelu ajal on igapäev õigus esitada aruande kohta ettepanekuid, vastuväiteid ja küsimusi ning saada neile vastuseid (KeHJS § 37 lg 4, § 41).

KSH aruande avaliku väljapaneku jooksul laekusid märkused Sotsiaalministeeriumilt, Säästva Eesti Instituudilt, Riigikogu liikmelt Valdur Lahtveelt, Rahandusministeeriumilt ning Riigikontrollilt, kes said ka KeHJS § 37 lõike 5 alusel oma küsimustele kirjalikud vastused (KSH aruande lisa 12). 26.08.2008 toimunud aruande avalikul arutelul esitatud küsimustele andsid ekspert ja arendaja kohapeal asjakohased vastused.

IV. KSH aruande vastavus kehtestatud nõuetele

KSH aruanne on koostatud AF-Estivo AS-i poolt ning töögruppi kuulusid ekspert Marek Laht (kes on tõendanud Keskkonnaministeeriumile oma pädevust vastavalt KeHJS § 34 lg 3 nõuetele), Katrin Keis, Ave Dello, Kalle Vanamõlder, Eimar Jõgisuu ning Robert Karolin. Täiendava eksperdina oli töösse kaasatud OÜ Põhivõrk juhatuse esimees Lembit Vali.

KSH aruande sisu määrab KeHJS § 40. Leiame, et KSH aruandes on käsitletud kõiki punkte, mida nimetab KeHJS § 40 lõige 4. Arengukava eesmärk ning vajadus on toodud aruande peatükis 4. KSH aruande peatükis 8 on leitav mõjutatava keskkonna kirjeldus. KeHJS § 40 lõike 4 punktidele 6 vastavalt on aruande peatükis 9 hinnatud arengukavaga ette nähtud tegevuste mõju keskkonnale, sealhulgas on erinevate elektritootmisviisidega kaasnevate mõjude kirjeldus toodud lisa 6 leitavates tabelites. Erinevate alternatiivide keskkonnamõju on selgitatud peatükis 12.1.1, mille ekspert koostas peale kõnealuse KSH aruande heakskiitmata jätmist. Peatükis 9.6 on hinnatud mõju Natura 2000 alale.

KSH aruande peatükis 9.1 on KeHJS § 40 lõike 4 punkti 7 kohaselt käsitletud võimalikku piiriülest mõju. Kuna kõnealuse arengukavaga ette nähtud tegevuste elluviimine eeldab üldjuhul täiendavate strateegiliste planeerimisdokumentide koostamist ja kehtestamist, siis tuleb nende koostamisel kaaluda piiriülese keskkonnamõju esinemise võimalikkust konkreetse strateegiadokumendi elluviimise korral. Elektrimajanduse arengukava ei anna otsest võimalust nt tuuma- või tuuleelektrijaama ehitamiseks. Eelpool toodud on KSH aruande leheküljel 34 selgitanud ka ekspert, tuues välja, et piiriülese mõju hindamise vajalikkus sõltub konkreetse tehnoloogia kasutusele võtmisest.

KSH aruande peatükis 6 on KeHJS § 40 lõike 4 punktile 2 kohaselt käsitletud kõnealuse arengukava vastavust teistele planeerimisdokumentidele. Muuhulgas on peatükki täiendatud, kirjeldades arengukava seoseid Eesti energiamajanduse riikliku arengukavaga aastani 2020 ning selle KSH-ga ja Põlevkivi kasutamise riikliku arengukavaga 2008-2015.

KSH aruande peatükis 12.1 on toodud alternatiivide kirjeldus. KSH käigus kaaluti lisaks 0-alternatiivile viite erinevat varianti arengukavaga ette nähtud tegevuste elluviimiseks. KSH aruande alapeatükis 12.2 ning lisades 4 ja 5 leitavates tabelites on toodud KeHJS § 40 lõike 4 punktile 3 kohaselt alternatiivide võrdlus. Hindamise tulemusena saadi parimaks lahenduseks alternatiiv B, mis hõlmab endas 1200 MW võimsusega tuulegeneraatorite paigaldamist, 1200 MW gaasiturbiine tuuleenergia kompenseerimiseks, 400 MW põlevkivi keevkihtkatlaid ning 200 MW elektri ja soojuste koostootmise jaamasid. 06.02.2009 teistkordselt heakskiitmiseks esitatud KSH aruannet on täiendatud erinevate alternatiivide keskkonnamõju selgituse ja hinnanguga (pt 12.1.1). Ühtlasi on KSH aruandele lisatud peatükk 18, milles on toodud selgitused arengukava lõppjäreldeuste osas.

Aruande peatükis 14 on KeHJS § 40 lõike 4 punktile 8 kohaselt toodud leevendusmeetmed.

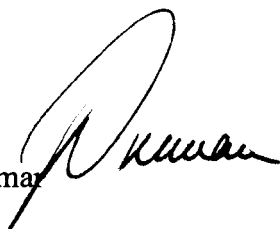
Lisaks eelnevale kohustab KeHJS § 40 lg 4 p 17 andma KSH aruandes ülevaate selle avalikustamisest. Kõnealuse aruande peatükis 9 on toodud ülevaade nii KSH programmi kui KSH aruande avalikustamisest.

Arengukava eduka elluviimise jaoks on olulise tähtsusega KSH seireks kavandatud meetmete ja mõõdetavate indikaatorite kirjeldus (KeHJS § 40 lg 4 p 13). Vastavat teemat on käsitletud kõnealuse KSH aruande peatükis 15. Loetletud on meetmed pideva elektrivarustuse, säästlikuma elektrivarustuse ning põhjendatud elektrihinna tagamiseks. Neid indikaatoreid arvesse võttes tuleb teostada kõnealuse arengukava seiret ning jälgida arengukava täitmist: kas arengukava eesmärgi saavutamiseks kavandatud tegevused on ka realselt ellu viidud.

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium peab jooksvalt hindama arengukavaga kavandatud tegevuste tulemuslikkust vastavalt arengukavas toodud väljundnäitajatele ning tegema vajadusel ettepanekuid arengukava muutmiseks. Kindlaks tuleb teha kindlaks, kas arengukavaga ette nähtud tegevused tõid kaasa muutused, mida arengukavaga saavutada sooviti. Ühtlasi peab selgitama, millist mõju on avaldanud arengukava elluviimine keskkonnaseisundile ja missugused muudatused on keskkonnas aset leidnud.

Lugupidamisega

Andres Onema
Peadirektor

Maris Malva 626 0742 maris.malva@envir.ee